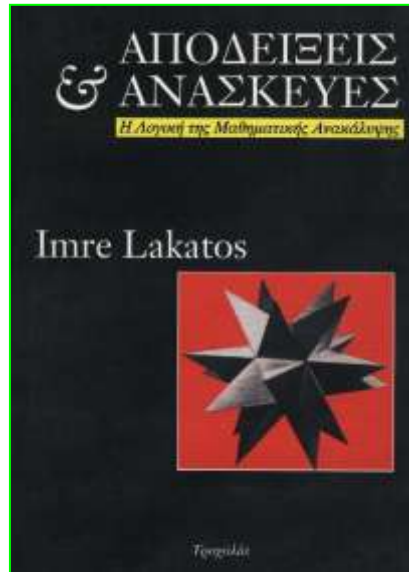

Lakatos I. (1996). *Αποδείξεις και ανασκευές*. Αθήνα: Τροχαλία.

Οι "Αποδείξεις και ανασκευές" είναι θεμελιώδες ανάγνωσμα για όσους ενδιαφέρονται για τη μεθοδολογία, τη φιλοσοφία και την ιστορία της μαθηματικής επιστήμης. Το βιβλίο έχει τη μορφή διαλόγου ανάμεσα σε έναν καθηγητή και τους μαθητές του, με τον οποίο προτείνονται διάφορες λύσεις σε ορισμένα μαθηματικά προβλήματα και εξετάζεται η ισχύς και η αδυναμία των προτεινόμενων λύσεων. Από τη συζήτηση προκύπτουν ορισμένα φιλοσοφικά προβλήματα και προβλήματα σχετικά με τη φύση της μαθηματικής ανακάλυψης και δημιουργικότητας.

Ο Imre Lakatos, μετά την αποτυχία του θεμελιωτικού προγράμματος των Μαθηματικών, υποστήριξε ότι τα Μαθηματικά δεν είναι μια Ευκλείδεια επιστήμη. Αυτό σημαίνει, σύμφωνα με τα προηγούμενα, ότι αφενός τα Μαθηματικά δεν είναι αλάνθαστα (δεν μπορούμε να βρούμε ένα μηχανισμό που να εξασφαλίζει την απαραίτητη αλήθεια των αξιωμάτων) και αφετέρου ότι τα Μαθηματικά δεν είναι μια καθαρώς αποδεικτική διαδικασία (η αλήθεια των αξιωμάτων δεν είναι δυνατόν να μεταφερθεί προς τα κάτω, ώστε να καταστεί αξιόπιστη η μέθοδος απόδειξης). Επιπλέον το γεγονός ότι τα Μαθηματικά είναι μη Ευκλείδεια επιστήμη σημαίνει ότι η μαθηματική αλήθεια δεν προσεγγίζεται μέσω της επαλήθευσης, αλλά μέσω της διάψευσης.

Ο Lakatos μάχεται την κλασική αντίληψη ότι η μαθηματική ανακάλυψη είναι η σταθερή συσσώρευση καθιερωμένων αληθειών. Αποδεικνύει ότι τα μαθηματικά αναπτύσσονται με μια πλουσιότερη, συγκλονιστική διαδικασία διαδοχικών βελτιώσεων των δημιουργικών υποθέσεων, με τις προσπάθειες να τις "αποδείξουμε" και με την κριτική θεώρηση των εν λόγω προσπαθειών : με άλλα λόγια, με τη λογική των αποδείξεων και των ανασκευών.